

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

інструкцій;

- складання віршів за ланцюжком;
- видання власного журналу.

Отже, використання комунікативної методики навчання на уроках дає широкі можливості для організації та удосконалення спілкування між учнями іноземною мовою. Від учителя ця методика вимагає використання всіх своїх творчих здібностей та професійних навичок. Ми вважаємо, що переваги методу безперечні, бо він набуває все більшого значення в шкільному курсі навчання англійській мові. Практичне застосування комунікативного методу дає можливість розвинути здібності учнів та активізувати їхні творчі задатки.

Література:

1. Антоненко Л.В. Формування комунікативної компетентності засобами іноземної мови в гімназії № 1 «Надія»: досвід /Л.В.Антоненко //Світ виховання. – 2011. – № 3. – С.38-42.
2. Баграмова Н.В. Комунікативно-інтерактивний підхід як спосіб підвищення оволодіння іноземною мовою/Н.В.Баграмова // Матеріали ХХХІ Всеукраїнської науково-методичної конференції викладачів та аспірантів. – Вип.18. – С.3-6.
3. Зимня І.А. Психологічні аспекти навчання говорінню іноземною мовою/І.А.Зимня. – М., 1989. – 222 с.
4. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению /Е.И.Пассов. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.
5. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова 2-12 класи/ Міністерство освіти і науки України. – К.: Перун, 2005. – 208 с.
6. Рахманіна М.Б. Типологія методів навчання іноземним мовам /М.Б.Рахманіна. -М.: Просвіта, 1998. – 246 с.
7. Hymes D. On Communicative Competence. In J.V. Pride and J.Holmes, Sociolinguistics. Harmondsworth: Penguin. – 1972. – P.269-293.
8. Swain M.A. Critical look at the communicative approach (2). ELT Journal, 39(2), 1985. – P.76-87.
9. Фоміних Н.Ю. Дидактичні можливості ІКТ щодо формування комунікативної компетентності учнів [Електронний ресурс]. - Н.Ю.Фоміних. – Режим доступу: [http\www.Portal\Soc_Gum\Go\2011_1\Fominyh](http://www.Portal\Soc_Gum\Go\2011_1\Fominyh).

Остапенко В.В.*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті представлені і проаналізовані творчі завдання, які доцільно використати на початковому етапі вивчення англійської мови, розкрита їх роль у формуванні комунікативних навичок молодших школярів.

***Остапенко В.В.**

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

В основі навчання мови лежить комунікативний підхід. Проблемою впровадження комунікативного підходу до вивчення іноземної мови займалися такі вчені, як І. Верещагіна, І. Зимня, В. Коростельов, Є. Пассов. Серед іноземних науковців, які досліджували цю тему, можна назвати Д. Керол, В. Літлвуд, Д. Уілкінс.

Головним завданням іноземної мови як навчального предмета є навчання дітей спілкуванню на основі сформованих комунікативних умінь у говорінні, аудіюванні, читанні та письмі. Комунікабельний – здатний і бажаючий розмовляти і давати інформацію іншим [5, с. 257]. Про розвинені комунікативні навички учнів можна говорити тільки в тому випадку, якщо вони зможуть перенести сформовані вміння та навички в реальні умови й користуватися англійською мовою як засобом спілкування. Оскільки в молодших школярів ще недостатньо розвинені такі навички, учителям важливо сформувати в них мотивацію до спілкування іноземною мовою. Для цього необхідно зацікавити їх завданнями, які б відповідали їх віковим особливостям і з якими вони змогли б впоратися. Діти раннього віку мають природну здатність до креативності і на них не впливають стереотипи, тому для формування у них комунікативних навичок доцільно пропонувати їм виконання творчих завдань.

Одне із завдань школи – формування творчої особистості. Але слід пам'ятати, що для цього не слід пригнічувати у дитини почуття свободи, руйнувати її природну креативність. Креативність – здатність створювати елементи нового, щось удосконалювати, розвивати, збагачувати [2, с.1234]. Найголовніше для вчителя – створити в класі творчу атмосферу, що сприятиме заохоченню до пізнання нового, розвитку інтелектуальних здібностей дитини, бажанню створювати.

Розвиток креативності на уроках англійської мови невід'ємно пов'язаний з навчальним процесом, при якому залучаються реальні комунікативні ситуації. Це впливає на засвоєння учнями норм сучасної англійської мови, зростання їх культурного рівня та формування активної життєвої позиції. Тому можна сказати, що творча робота учнів на уроці іноземної мови – це, насамперед, самостійне створення зразків в усній та письмовій мові, що базуються на здобутих знаннях та життєвому досвіді. Для учнів початкових класів такими зразками можуть бути усна розповідь, листівка, проектна робота, заповнення інформаційних прогалин, рольові ігри, інсценування тощо.

Розглянемо один із способів створення творчого продукту на уроках англійської мови – проект. Проект – це творча робота, організована вчителем і самостійно виконана учнем або групою учнів. Виконання проектною роботи доцільно пропонувати учням після завершення вивчення теми або підтеми, оскільки для цього діти мають використати раніше здобуті

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

знання не лише з англійської мови, а й інших предметів, досвід, навички, інтелектуальні і комунікативні вміння. Проектна методика передбачає висловлення учнями їх власних суджень, почуттів, активну участь у створенні творчого продукту. Метод проектів можна застосувати при вивченні будь-якої теми, оскільки він сприяє розширенню словникового запасу, закріпленню вивченого лексичного та граматичного матеріалу, створенню на уроці атмосфери свята, розкриттю талантів.

Роботу над проектом можна поділити на етапи.

I етап (підготовчий): введення та обговорення теми, обговорення джерел інформації, об'єднання учнів у групи або пари.

II етап (виконання проекту): збір інформації, її аналіз, створення проекту.

III етап (презентація проекту): презентація може бути виконана в різноманітних формах (плакати, буклети, малюнки, міні-книжки, листівки, листи).

IV етап (підбиття підсумків): оцінювання, аналіз.

Проектна діяльність допомагає учням вільно висловлювати свої думки без страху помилитися, тому не слід наголошувати на помилках чи виправляти їх безпосередньо під час презентації проекту. Краще зробити це при підбитті підсумків.

У початкових класах застосовують індивідуальні проекти (створення сімейної фотографії, написання привітальної листівки, опис зовнішності казкового героя, складання розпорядку дня, опис своєї кімнати) та парні або групові проекти (складання меню для уявного кафе, рецепту улюбленого бутерброду чи салату).

Рольові ігри – це один із найефективніших прийомів розвитку комунікативних навичок молодших школярів. Під час гри учні невимушено використовують свій запас умінь, навичок. Для цього необхідно пропонувати ситуації, близькі до реального життя.

Рольові ігри мають певні переваги перед іншими видами навчальної діяльності:

1. У грі всі рівні.
2. Навіть слабкі у мовній підготовці учні можуть стати першими у грі.
3. Гра забезпечує атмосферу радості, відчуття задоволення від виконаного завдання.
4. Гра дає дітям можливість вільно вживати слова чужої мови і позитивно впливає на результати навчання.

В.А. Артемов [1], О.А. Колесникова [3] сформулювали вимоги до рольових ігор:

- Гра має стимулювати мотивацію навчання та викликати у школярів інтерес добре виконати поставлене завдання.
- Рольова гра має бути добре підготовлена і чітко

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

організована вчителем.

– Гра повинна проводитись у доброзичливій, творчій атмосфері, яка б викликала у дітей відчуття задоволення і впевненості у своїх силах.

– Гра організовується так, щоб учні у спілкуванні могли ефективніше використовувати мовний матеріал.

– Учитель неодмінно сам має вірити в ефективність гри.

Рольові ігри допомагають удосконалювати вміння спонтанного висловлення, тобто знаходять власні шляхи висловлення своєї думки, використовуючи той мовний запас, який вони мають, а це сприяє розвитку всіх чотирьох видів мовної діяльності.

Рольову гру найкраще проводити після завершення роботи над темою, але підготовка здійснюється під час вивчення теми (проводиться робота над закріпленням лексичного матеріалу, окремих фраз, розігрування мікроситуацій, невеликих діалогів).

У рольовій грі умовно можна виділити три етапи:

I. Підготовчий (пояснення умов гри, опрацювання лексичних і граматичних структур).

II. Власне рольова гра.

III. Завершальний (обговорення комунікативної діяльності кожного учасника).

Для ефективного проведення гри доцільніше розмістити дітей по колу, або повернутими обличчям один до одного. При можливості можна використовувати відповідне предметне обладнання. Учитель не бере участі у грі. Він має лише спостерігати за її ходом, записувати допущені учасниками гри помилки, але ні в якому разі не виправляти їх, перериваючи гру. Він повинен зробити це на завершальному етапі.

Рольові ігри можуть проводитися в парах і групах з трьох-чотирьох осіб.

Наведемо приклади парних рольових ігор.

1. Два учасника гри розмовляють по телефону і запитують один одного, що вони роблять у даний момент (закріплення лексики з теми «Робочий день», уживання дієслів в Present Continuous).

2. Один учасник гри вітає іншого з Днем народження і вручає подарунок, інший дякує і запитує, який це подарунок (закріплення лексики з теми «Іграшки» і запитання What is it?).

3. Один учасник гри пропонує іншому піти кудись розважитись, інший погоджується (закріплення вживання лексики з теми «Розваги», конструкції Let's...).

4. Один учасник гри виконує роль покупця, а інший – продавця. Покупець запитує у продавця про ціну на той чи інший продукт і просить його продати. Продавець називає ціну і запитує про кількість необхідного продукту. Покупець відповідає. Продавець продає товар. Покупець дякує (закріплення вживання лексики з теми «Продукти. Харчування», запитань How much? How many?).

5. Один учасник гри розглядає сімейне фото іншого учасника і запитує, на кого хто схожий (закріплення вживання запитання Who is

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

youг... look like? займенників he, she, his, her, my).

Приклади групових ігор:

1. Два-три учасники гри за допомогою запитань в'ясняють в іншого учасника, які дії він може виконувати (закріплення вживання дієслова *can*).

2. Два-три учасники (відвідувачі) роблять замовлення в кафе, інший учасник (офіціант) приймає замовлення (закріплення лексики з теми «Продукти. Харчування»).

3. Учасникам гри пропонуються малюнки казкових монстриків (краще намальованих самими учнями). Один із учнів обирає собі зображення монстра, не показуючи іншим. Інші учні намагаються здогадатися, яке зображення обрав їх товариш, ставлячи йому запитання *Has your monster got...?* (закріплення вживання лексики з теми «Частини тіла. Зовнішність», прикметників, які означають назви кольорів, прикметників *long, short, big, small*, числівників).

4. Гра «Соціологічне опитування» передбачає три учасника. Учень №1 з'ясовує в учня №2, які дії він любить виконувати, ставлячи запитання *Do you like...?*. Потім учень №3 ставить питання учню №1 *Does he/she like...?* і з'ясовує, які дії любить виконувати учень №2. Учні міняються ролями (закріплюється вживання лексики з теми «Робочий день. Розваги», запитальної форми речень в *Present Simple*).

Отже, рольова гра зміцнює мотивацію до вивчення іноземної мови, надає навчальному процесу комунікативної спрямованості, сприяє підвищенню якості володіння іноземною мовою та адаптації молодших школярів у новому мовному середовищі.

Володіння іноземною мовою передбачає наявність писемної компетенції, яка, у свою чергу, сприяє розвитку комунікативної компетенції, основи якої закладаються у молодших класах. Володіння писемною компетенцією дозволяє учням заповнити нескладну анкету, написати привітальну листівку чи записку-нагадування, написати короткий текст, що містить інформаційні прогалини тощо.

Для того щоб писмо стало реальним процесом комунікації, необхідно зробити його вмотивованим. Практика показує, що дітям цікавіше виконувати письмові завдання, якщо вони організовані як засіб спілкування між школярами. Прикладами таких завдань може бути написання прохання щось зробити, складання короткого електронного листа, постановка письмових запитань однокласнику.

Одним із видів творчого письма можна назвати складання мовних письмових пазлів. Наведемо приклади деяких із них.

1. Прочитай, склади і запиши фразу.

- a. Good ... are you?
- b. How ... thanks.
- c. Fine. Thank ... you.
- d. I'm fine ... morning
- e. Here. ... Thank you. [6, с.8]

2. Утвори і запиши речення.

- 1) ? *What's this*
- 2) *an. orange It's*

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

3). *It's ball a*

4) *this Who's ? [6, с.15]*

3. Кому належить предмет? Поєднай і склади речення за зразком.

<i>Lin</i>	→	<i>house</i>
<i>Eddy</i>	→	<i>cap</i>
<i>Miss Parker</i>	→	<i>dress</i>

e. g. *It's Cindy's computer. [4, с.13]*

4. Прослухай, поєднай, склади і запиши речення про те, що робить Том у певний день тижня.

Monday tidy my room

Tuesday have a guitar lesson

Wednesday play tennis

Thursday wash my dog

Friday play basketball

Saturday go to the café

Saturday visit my grandfather

e.g. *Tom plays tennis on Mondays. [4, с.56]*

Отже, творче письмо дозволяє:

- підтримувати зацікавленість у вивченні англійської мови;

- розвивати творчі здібності учнів, уяву;
- сприяти покращенню емоційного стану школярів;
- активізувати вживання засвоєних лексичних одиниць,

граматичних структур;

- удосконалювати комунікативні навички.

Багато учнів початкових класів, які починають вивчати іноземну мову, вважають, що це весело і цікаво. Але коли вони стикаються з першими труднощами, інтерес до навчання згасає, адже вивчати іноземну мову важко. Тому вчитель має підтримати цікавість і завзятість учнів на початковому етапі оволодіння іноземною мовою. Цього можна досягнути, зробивши навчання цікавим, захопливим і творчим.

Підбиваючи підсумки, можна зазначити, що головна ідея комунікативного підходу до вивчення іноземної мови полягає у формуванні в учнів навичок використання мовних форм для спілкування в реальних ситуаціях. Ураховуючи вікові особливості молодших школярів, для формування комунікативних навичок у початкових класах доцільніше використовувати творчі завдання, такі як створення проекту, рольові ігри і творче письмо. Перспективи наших подальших досліджень ми вбачаємо у вивченні ігрових прийомів навчання граматики на початковому етапі, оскільки вона є одним із найважливіших засобів, що забезпечує процес комунікації. Засвоєння граматичних структур здійснюється на природній мотиваційній основі.

Література:

1. Артемов В.А. Психология обучения иностранным языкам: Учебн. пособие. – М.: Просвещение, 1988. – 222 с.
2. Великий тлумачний словник української мови /голов. ред.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

- В.Т. Бусел- К.: Перун, 2001.- С. 1234.
3. Колесникова О.В. Ролевые игры в обучении иностранным языкам // Иностранные языки в школе. – 1989. – № 4. – 110 с.
 4. Grey E., Evans V. Welcome. – Express Publishing, 2011. – P. 13, 56.
 5. Hornby A. Oxford Advanced Learner dictionary of current English.- Oxford University Press, 2000. – P. 257.
 6. Strange D. Chatterbox. – Oxford University Press, 2004. – P. 8, 15.

Прокопишина К.Н.*

РОЛЬОВА ГРА ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ В УЧНІВ НАВИЧОК АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У статті висвітлено переваги використання в навчальному процесі рольової гри як методу підвищення ефективності навчання англомовної комунікації.

Згідно з сучасними вимогами Державного освітнього стандарту, процес навчання англійській мові має бути спрямований на комунікативну діяльність, чого можна досягти зокрема через використання на уроках методу рольової гри. Школа сьогодні має орієнтуватися на потреби учня та суспільства і поєднати практику ефективної передачі знань із мотиваціями особистості. Використання рольової гри на уроках англійської мови для розвитку в учнів навичок англомовної комунікації є доцільним, оскільки стимулює мовленнєву діяльність учня та створює сприятливі умови для спілкування, свідченням чого є активне й невимуслене спілкування школярів англійською мовою під час проведення уроків у 4-11 класах. Гра створює умови, за яких учні із різними рівнями мовленнєвих умінь та навичок працюють, не помічаючи цієї різниці. Загальновідомо, що різна навчальна інформація сприймається по-різному. Відомо, що 70% інформації засвоюються під час навчальних дидактичних ігор, а 50% – у групових дискусіях, у той час як інші методи навчання не дають таких результатів засвоєння інформації [5, с.8].

Мета статті: довести доцільність використання рольових ігор на уроках англійської мови як методу розвитку в учнів навичок англомовної комунікації.

Ще А.С.Макаренко зазначав: «Одним із важливих методів на уроці є гра. Я вважаю, що помилково вважати гру одним із занять дитини, у дитячому віці. Гра – це норма і дитина повинна завжди грати, навіть коли робить серйозну справу...» [9, с.2].

Гра допомагає зробити процес навчання англійської мови цікавим, захоплюючим. На думку вчителів англійської мови Таврійської ЗОШ I-III ступенів Голопристанського району Херсонської області, це дійсно так.

Дуже часто ми використовуємо гру на уроках англійської

* Прокопишина К.Н.